

Nr 34.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1945 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 5 februari 1943 (nr 28) med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag.

Genom en den 23 februari 1945 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 91, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

Lag

angående fortsatt tillämpning av lagen den 5 februari 1943 (nr 28) med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag.

Härigenom förordnas, att vad i lagen den 5 februari 1943 med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag stadgas i fråga om utdelning till aktieägarna av aktiebolags vinst enligt fastställd balansräkning för räkenskapsår, som utgått den 31 december 1942 eller senare, dock före den 31 december 1944¹, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om vinstutdelning för räkenskapsår, som utgått den 31 december 1945 eller senare, dock före den 31 december 1946.

Såsom ett led i strävandena att minska riskerna för en skadlig prisstegring genomfördes vid 1943 års riksdag en begränsning av aktiebolagens vinstutdelningar. Föreskrifterna härom återfinnas i lagen den 5 februari 1943 (nr 28) med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag. Nämda lag avser endast vinstutdelning för räkenskapsår, som utgått den 31 december 1942 eller senare, dock före den 31 december 1944. Jämlikt lag den 12 maj 1944 (nr 190) angående fortsatt tillämpning av omnämnda lag skola emellertid bestämmelserna i lagen äga motsvarande till-

¹ Beträffande räkenskapsår, som utgått den 31 december 1944 eller senare, dock före den 31 december 1945, se 1944: 190.

lämpning i fråga om vinstutdelning för räkenskapsår, som utgått den 31 december 1944 eller senare, dock före den 31 december 1945.

I 1 § första stycket i 1943 års lag föreskrives såsom huvudregel, att utdelning till aktieägarna av aktiebolags vinst enligt fastställd balansräkning för räkenskapsår, som avses i lagen, icke må överstiga sex procent av bolagets behållna förmögenhet enligt balansräkningen. Med behållen förmögenhet avses härvid bolagets tillgångar efter avdrag för skulder och värdeminskningposter. I vissa fall, varom stadgas i 1 § 2—4 styckena samt 2 §, må utdelningen emellertid utgå med högre belopp än som följer av huvudregeln. Enligt 3 § första stycket skola bestämmelserna i 1 § icke äga tillämpning, där vinstutdelning från aktiebolag understiger 10 000 kronor, och ej heller i fråga om vinstutdelning från bolag (dotterbolag, dotterdotterbolag), vars aktier till mer än 95 procent ägas av annat aktiebolag (moderbolag) eller ock av ett eller flera sådana dotterbolag eller av moderbolaget och ett eller flera sådana dotterbolag tillsammans. I 3 § andra stycket stadgas, att Konungen äger medgiva aktiebolag med avseende å dess särskilda förhållanden undantag från bestämmelserna i 1 § samt därvid föreskriva de villkor för undantaget som prövas nödiga. I 4 § ha upptagits bestämmelser om återbäring av belopp, som utdelats i strid med vad i lagen stadgas, samt om ansvarighet för den brist, som kan uppkomma vid återbäringen. Slutligen stadgas i 5 § straff för styrelseledamot eller likvidator, som uppsåtligen eller av vårdslöshet låter verkställa vinstutdelning i strid med lagens föreskrifter.

Det i 3 § andra stycket upptagna stadgandet om rätt för Konungen att medgiva aktiebolag undantag från bestämmelserna i 1 § har under år 1944 föranlett endast två framställningar till Kungl. Maj:t om beviljande av dylikt undantag. Av dessa framställningar har den ena bifallits, medan den andra avslagits.

I propositionen har *föredragande departementschefen, statsrådet Wigforss*, anfört bland annat följande:

»Såsom förut framhållits är ifrågavarande lagstiftning tillämplig endast å vinstutdelning för räkenskapsår, som utgått den 31 december 1942 eller senare, dock före den 31 december 1945. Beträffande vinstutdelning för räkenskapsår, som sammanfaller med innevarande kalenderår eller utgår därefter, gäller följaktligen icke någon begränsning. De skäl, som föranlett ifrågavarande lagstiftning, äro emellertid alltjämt för handen, och en utsträckning av giltighetstiden torde därför vara motiverad. Jag vill i detta sammanhang erinra om att jag den 19 januari 1945 tillstyrkt fortsatt giltighet av prisregleringslagen samt att jag tidigare denna dag föreslagit förlängd giltighet av lagen angående begränsning av dyrtidstillägg å lön och pension, båda lagarna för tiden till och med den 30 juni 1946. Jag förordar sålunda, att 1943 års lag med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag erhåller tillämpning jämväl i fråga om vinstutdelning för räkenskapsår, som utgått den 31 december 1945 eller senare, dock före den 31 december 1946.»

Lagrådet har lämnat det upprättade lagförslaget utan erinran.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa, *Utskottet.*

att förevarande proposition, nr 91, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 15 maj 1945.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Schlyter, Wagnsson, Branting, Westman, Karl Johan Olsson, Ahlkvist, Siljeström* och *Olofsson*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist, Hedlund* i Östersund, *Olsson* i Mellerud, *Gustafsson* i Lekåsa, *Rylander, Andersson* i Mölndal, *Ljungqvist* och *Jonsson* i Skutskär.
